

NOUTĂȚI LEXICALE DE ORIGINE CHINEZĂ

RECENT CHINESE LEXICAL BORROWINGS

(Abstract)

Due to a huge distance between Romania and China, a linguistic influence of this language is not a large phenomenon. Yet, there are some lexical novelties, identified in our current press, which entered Romanian via other languages such as English and French. Our article deals with the study of these borrowings from an etymological and stylistical point of view. The influence of the language is far behind the economic and social connections between the two countries, since a large community of Chinese established in Romania a decade ago and became an important factor in commerce and gastronomy.

Keywords: language dynamic, borrowings, Chinese elements, gastronomy influence.

Diferențele culturale, dar și distanțele geografice fac din limba chineză un factor prea puțin implicat în fenomenul cunoscut drept dinamică a limbii române actuale. Totuși, civilizația chineză constituie un punct de reper în progresul omenirii, motiv pentru care influența ideilor, a filozofiei, a tradițiilor din acest colț îndepărtat de lume nu poate fi neglijată. Cultura acestei mărețe națiuni include construcții celebre (cine nu a auzit de Marele Zid Chinezesc, de Palatul Imperial sau de Templul Cerului?), cu o arhitectură elaborată și ingenioasă, literatură (în definitiv, a dat lumii doi câștigători ai Premiului Nobel pentru Literatură), pictură, sculpturi în jad și nu numai, ceremonia ceaiului, operă, venerarea florii lotusului, acupunctură, tradiții și ritualuri, gastronomie etc. Totodată, disciplinarea minții și a trupului se realizează prin intermediul numeroaselor forme de arte marțiale, tai chi sau Qigong, toate având la bază o profundă filozofie.

Primele contacte oficiale – aflăm de pe site-ul Ministerului Afacerilor Externe – au avut loc la Paris, în 1880, între Mihail Kogălniceanu și trimisul

special al Imperiului Chinez la Paris. Totuși, primele informații despre această țară le avem de la spătarul Nicolae Milescu, diplomat și călător din secolul al XVIII-lea. Relațiile diplomatice dintre România și Republica China s-au stabilit abia în 1939, au fost întrerupte în 1941 și reluate în 1949 (v. www.mae.ro). Astăzi, există relații care implică schimbul economic, educativ, cultural, științific, iar interesul celor mai tineri dintre români se verifică prin înființarea unor clase de liceu în care limba chineză se studiază ca limbă modernă (există chiar și Olimpiada de limbă chineză).

În studiul de față ne-am oprit asupra unui număr restrâns de unități lexicale a căror etimologie îndepărtată este limba chineză, datorită frecvenței tot mai mari a acestora în presa contemporană, știut fiind faptul că media audio-vizuală și scrisă înregistrează cel mai fidel noutățile de ordin lexical, semantic ori frazeologic. Numărul real al acestor termeni este, probabil, mai mare decât inventarul nostru, însă noi ne-am raportat strict la atestarea lor în presă. Intervalul avut în vedere pentru selectarea cuvintelor și a sintagmelor din presa actuală este aproximat între 1996–2012 (pot exista și datări anterioare acestei perioade). Termenii înregistrați și analizați, mai ales din perspectivă etimologică, nu au intrat direct în limba română, ci via limba engleză sau franceză. Domeniile reprezentative sunt medicina tradițională, filozofia și gastronomia, ultimul susținut și de apariția numeroaselor restaurante specializate care oferă delicatose din ce în ce mai gustate de români. Marile centre comerciale și-au îmbogățit ofertele în acord cu cererea și adeseori vedem pe rafturi varza *pak choi*, pasteles *wonton*, numeroase tipuri de sosuri exotice sau faimoasa tigaie *wok*. Nu trebuie pierdut din vedere nici numărul mare de comercianți chinezi care și-au creat propriile magazine și care contribuie la popularizarea (deocamdată restrânsă) a produselor, a ideilor, a concepțiilor de viață, a tradițiilor din propria țară.

Trebuie, totuși, să admitem că sursele cele mai bogate de material lingvistic le reprezintă publicațiile, respectiv articolele, cu scop persuasiv-publicitar de prezentare a zonelor turistice îndepărtate sau cele referitoare la evenimente socio-politice din Orientul Îndepărtat care au dominat primele pagini ale publicațiilor ultimelor două decenii și nu numai. Din acest motiv, cele mai multe cuvinte aparțin domeniului culinar, respectiv ariei medicină tradițională și filozofie, fiind strict legate de realitățile extralingvistice pe care le reprezintă.

Existența anterioară în limba română a unor unități lexicale de origine chineză este dovedită de înregistrarea lor în dicționarele din secolul trecut: DER inventariază 1 etimon chinez, DCR₂ – 3 cuvinte chineze, DCC – 24 de variante având la bază etimoane chineze, DNAR – 14 cuvinte chineze¹.

¹ Un volum de popularizare a realităților chineze, din 1983, conținea numeroși termeni din varia domeniului, care nu s-au impus, firește, dar care au reintrat, parțial, după 1990: *he* ‘lotus’, *qi* ‘energie vitală’, *Tai Ji Quan* ‘exerciții fizice (*tai chi*)’, *zhenjin fa* ‘metoda acelor și a moxelor în acupunctură’, *Mao-tai* ‘rachiu făcut din semințe de

Lista care urmează grupează cuvintele selectate din punct de vedere **etimologic** și **referențial**, urmate de explicarea/definirea lor și de cel puțin unu-două citate reprezentative din presa română. Acolo unde există o definiție în citatul preluat, ni s-a părut inutilă reluarea acesteia.

1. Medicină tradițională, filozofie:

Bagua s. ‘(filoz.) simbolul echilibrului yin și yang, folosit în Feng Shui; desen octogonal chinez, înfățișând 8 triunghiuri în jurul unei oglinzi, folosit în arta chineză antică „I Ching”, prin care se prezicea viitorul’: **Bagua Ki a anului dvs. de naștere și a celui în curs vă va permite să vă descoperiți personalitatea energetică Feng Shui** (Supliment NE nr. 2/2004: 3–5); *La birou este esențial să identificați punctele cardinale, deoarece fiecare direcție reprezintă un anumit tip de energie definită de Bagua* (www.ziare.com 14.11.2009) (din engl. *ba gua*; EWE – din chineză *bā* ‘opt’ + *guā* – simbolul divinității).

chi s., var. *qi, ki* ‘(med.) energia vitală în medicina tradițională chineză’: *Este vorba de buna circulație a lui Qi (suflul vital) și a sângelui care ajută la păstrarea echilibrului* (E IV/1999: 104); *Feng Shui, arta antică chineză, este reprezentat simbolic de vânt (feng) și apă (shui), elementele cele mai importante ale universului. Această artă te învață cum să utilizezi în avantajul tău puterea fluxului energetic (pozitiv și negativ), acel așa-zis chi, care însuflețește fiecare lucru* (U II/2003: 40); *Veche de sute de ani, Reiki este o tehnică orientală de vindecare (dezvoltată de Dr. Mikao Usui, teolog japonez), care asigură curgerea liberă a energiei numită „ki” în japoneză, „chi” în chineză, „prana” în sanscrită* (E I/2004: 101); *Conform filozofiei Feng Shui, casa este o ființă care se hrănește cu energia – chi – care trebuie să circule nestingherită și să ajungă în toate colțurile locuinței* (The One V/2004: 132); v. și *Bagua* (din engl. *qi*; EWE – din chineză, *qi* ‘aer, respirație’).

Chi Nei Tsang sint. s ‘(med.) sistem chinezesc complet, de vindecare profundă (se mai numește și masajul de transformare a *qi*-ului organelor interne), care lucrează cu fluxul energetic al celor cinci sisteme principale din corp: sistemul vascular, sistemul limfatic, sistemul nervos, sistemul tendinomio-muscular și sistemul meridianelor de acupunctură’: **Chi Nei Tsang – În limba chineză „chi” înseamnă „energie”, iar „nei tsang” – „organe interne” [...]. E o tehnică de masaj inventată de călugării taoiști și constă în atingerea delicată a abdomenului pentru a stimula organele interne să funcționeze eficient** (Av IX/2002: 105); **Masajul Chi Nei Tsang elimină dizarmoniile provocate de emoții** (ZI ed. online 2.02.2008) (sint. chineză, via engl.).

Doin s. (med.): *În afară de ace, cel care practică acupunctura se poate servi în același scop de degete – digitopresiune sau de vechiul masaj Shiatsu (amintim chiar și Doin: tehnica chinezească, ce are la bază aceleași principii*

gaolin’, po-mo ‘tehnică monocronă de pictură’, bai ‘monolog muzical (la operă)’, bin ‘dialog muzical (la operă)’ etc (Ionescu 1983).

ale acupuncturii și ale masajului Shiatsu, care permite pacientului însuși să deblocheze energiile adunate în propriul organism printr-o simplă apăsare a punctelor superioare și inferioare); cel care practică acupunctura poate folosi Moxa, adică bastonașe de pelinariță ce sunt arse în relație cu punctele energetice (NE nr. 2/2003: 17–19) (din engl. *DoIn*).

feng shui sint. s. (filoz.): În ultimii ani, **Feng Shui** a devenit o preocupare pe plan mondial [...]. Această filozofie urmărește reechilibrarea energiilor din mediul înconjurător și a energiilor fiecărui individ în parte, folosindu-se de diverse structuri pozitive, sunete, parfumuri, culori, simboluri (Av VII/2003: 66); Înseamnă că ești pregătit să te ghidezi după principiile **Feng Shui**, arta străveche de armonizare a energiilor, aplicabilă în orice domeniu (Cosmo, I–II/2004: 80); [...] în calitate de inițiatore a conceptului **Feng Shui** Estetic Naturoenergetic, a acceptat să ne vorbească despre metoda sa de tratament (NE nr. 1/2004: 19); v. și *Bagua, chi* (din fr., engl. *feng shui*; PR – 1988; PL – din chineză *feng* ‘vânt’ + *shui* ‘apă’; EWE – sfârșitul sec. al XVIII-lea, din chineză *feng* + *shui* ‘vânt + apă’; ODNW).

Watsu s. (med.): **Watsu** este o formă de masaj shiatsu, practicată în apă (Av IX/2002: 105); Ședințele de **Watsu** au loc într-un bazin cu apă caldă și implică atât masajul cât și mișcările ușoare de dans (Av ed. online V/2007).

2. Alimentație:

dim sum s. c., var. *dim sim* (cuvânt din dialectul cantonez) ‘numele unei mâncări/fel de mâncare din bucătăria chineză, constând în găluște fierte sau prăjite, umplute cu diverse alte produse și consumate ca parte a unei mese sau ca simple gustări’: *La antreuri [...] maki și sushi, [...] blinis de pui caramelizat, won-ton. [...] Supele cele mai căutate sunt cele de ravioli Dim Sim sau crema de ciuperci de pădure, iar dintre salate, cea Thai pare cea mai origianlă* (E VII/2002: 129) (din engl. *dim sum, dim sim*; Ox; EWE – din chineză/cantoneză *tīm sam* literal ‘mic centru’).

(*sos*) **hoi sin** s., adj. var. *hoi-sin, hoisin* ‘sos de soia, specific zonei asiatice’: 2 linguri sos **hoi sin** (ori sos de soia) (Av VI/2004: 98); Sosul **hoi-sin** se găsește în supermarketuri [...] (Av VIII/2004: 82); Coaste de porc cu sos **hoisin** (Av IX/2007: 86) (din engl. *hoisin (sauce)*; EWE: cuvânt chinez/cantonez ‘delicatețuri ale mării’).

pak choi s. c. ‘varză chinezească’: *Adaugă ceapă [...] și pak choi (varză chinezească)* (Av II/2006: 89); *Cina: [...] legume cu frunze verzi: varza furajera, pak choi și spanac* (CSID ed. online XII/2008) (din engl. *pak choi*; EWE – din chineză *paāk ts’oī*, literal ‘legume albe’, Ox, APC).

wok s. n. (cuvânt din dialectul cantonez) ‘tip de tigaie adâncă specifică Asiei’: *Toate ingredientele sosului se pun în tigaie (wok), în afară de feculă și de uleiul de susan* (2000 Plus 10/1998: 56); *Felurile sunt preparate în wok, instrument arhaic al bucătăriei asiatice, care păstrează nealterate toate proprietățile ingredientelor* (E VII/2002: 129); *Într-un vas adâncit la mijloc*

(*wok*), *încinge uleiul la foc mare până începe să fumege* (Av V/2004: 102); *Încinge o tigaie neadezivă (preferabil un wok) și adaugă uleiul* (Av VI/2004: 98); [...] *n-a fost nicio problemă să-mi explice ce înseamnă „wok”* (U III/2005: 47) (din fr., engl. *wok*; PR – 1980; PL; Ox; EWE – a doua jumătate a sec. al XX-lea)

wonton s., var. *won-ton* (cuvânt din dialectul cantonez) ‘tip de paste; găluște din tăieței, cu diverse umpluturi, fierte sau prăjite’: [Pentru o rețetă de scoici cu vinete și sos de maioneză] *ulei vegetal, 12 porții de paste wonton* [...], *un sfert de linguriță de wasabi* [E IX/2001: 120]; v. și *dim sum* (din engl. *wonton*; Ox).

3. Sporturi, arte marțiale:

Qi Gong s., var. *Qigong*¹: *Formele Qigong, deși foarte variate, au în general o seamă de exigențe comune [...]* (F V–VI/1990: 31); *Qi Gong – combinația de exerciții de concentrare, respirație controlată și mișcare lentă dirijată revitalizează organismul și doar ai aplicat una dintre teoriile medicinei tradiționale chineze* (reclamă a unei agenții de turism – 2003); *Qigong este un sistem de exerciții pentru trup și minte, păstrat din antichitate, care și-a dovedit eficiența pe deplin în patria lui de origine* (Av XI/2004: 152) (din engl. *Qigong* < chineză *chi kung* ‘cultivarea energiei’).

tai-chi s. c., var. *tai chi* (din sintagma chineză *tai-chi-chuan*) ‘formă chineză de exerciții fizice caracterizate printr-o serie de mișcări foarte lente, asemănătoare mișcărilor din balet’: *Pe lângă concentrarea spirituală, Tai Chi dezvoltă puterea și flexibilitatea, îmbunătățind ținuta și echilibrul* (Cosmo I/2000: 37); *Ce legătură este între tai-chi, Falun Gong, spiritualitatea tibetană, budism, Aum, asceză, politică și crimă în masă?* (E XII/2002: 66) (din fr. *tai chi*, engl. *t'ai chi*; PR – 1978; PL; Ox; EWE).

wu shu s., var. *wushu* ‘artă marțială chinezească’: *Rezultate: puterea, flexibilitatea și viteza sunt elementele vizate de Wu shu* (Cosmo I/2000: 37); *Jet Li a fost prezent la Campionatul Mondial de Wushu* (Realitatea TV 14.11.2007) (din fr., engl. *wu shu, wushu*; Dimitrescu 2003: 154, cuvânt japonez, datat 1990; EWE – sfârșitul sec. al XX-lea, din chineză *wū shù* ‘tehnică militară’).

4. **Diverse** (incluzând cuvinte care au legătură cu realitățile chineze ori dezvoltări semantice recente):

hti s.: *Aceasta [pagoda – n.n.] se îngustează spre partea superioară, încoronată de un hti (element tipic al arhitecturii tradiționale a pagodelor;*

¹ „Qigong-ul este o sumă de exerciții prin care qi-ul (denumire dată în medicina tradițională chineză energiei existente în noi și în univers, indiferent de forma particulară sub care se prezintă) este controlată în vederea restabilirii sau întăririi stării de sănătate a individului” (Ene 1990: 67).

în formă de umbrelă). [...] De pe **hti** se înalță o giuretă încrustată cu pietre prețioase (Av V/2003: 162); De la baza voluminoasă în formă de bulb se ridică un trunchi aurit, care se îngustează spre elegantul **hti** – o „umbrelă” de fier aurită de care atârnă clopoței de aur și argint care sună ușor în bătaia vântului (www.replicahd.ro 11–17.11.2007) (etim. incertă).

ming-law s.: [Rețetă pentru „Rață Pekin”] Se pune rața la fiert în apă cu zahăr și oțet, timp de două minute [...]. Se bagă la cuptor (un cuptor special, vertical – **ming-law**), până se rumenește (BM IX/2004: 92) (probabil via engl., fr.).

Panchen Lama s. c. invar. (din cuvântul chinez *bānchán* și cuvântul tibetan *lama*) ‘grad imediat inferior celui de Dalai-Lama’: Începând cu 1713, aici a fost cetatea de scaun a celor care au deținut titlul de **Panchen Lama**, al doilea rang ca importanță în ierarhia religios-statală tibetană, după Dalai Lama (Av II/2004: 126); În anul 1995, guvernul de la Beijing l-a respins pe tânărul ales de Dalai Lama pentru funcția de **Panchen Lama**, o altă demnitate înaltă în budismul tibetan [...] (EZ ed. online 22.02.2010) (din fr., engl. *panchen lama*; PR; PL; Ox; EWE).

Santa-Wu shu sint. s., var. *wushu santa*, *Sanda Wu hu* ‘(sport) școală de arte marțiale’: Ediția din acest an a Cupei României la **wushu santa** full contact s-a desfășurat la Constanța [...] (Evenimentul.ro 6.08.2001); [...] din păcate, mi-e imposibil să fac diferența între Zen-Do, **Santa-Wu Shu**, Thai Box, Kempo și alte școli de arte marțiale, deci, pentru a evita confuziile, le voi spune, simplu, karate (E VIII/2003: 91) (probabil din *sanda/sanshou* ‘luptă liberă’ + *wu shu*).

seychuan s., adj. ‘ceea ce este tipic zonei Sichuan din China; (alim.) contextual, tip de salată asiatică’: Salata **Seychuan**: 90000 lei (U III/2005: 152); Piper chinezesc (**Sichuan**). Este unul dintre ingredientele principale din amestecul de cinci condimente (Av ed. online II/2006) (după numele zonei Sichuan, din sudul Chinei; cf. engl. *Sichuan swollen stem mustard* ‘muștar chinezesc tsa-tsai’ – din provincia chineză Sichuan, *Szechuan pepper*, fr. *poivre du Sichuan* ‘piper japonez/chinezesc’ – APC).

yo-yo s. c. n., adj. (în sintagma *efectul yo-yo* – sens nou; din chineză, via filipineză): Când vrei să slăbești, de obicei ții o dietă drastică, slăbești, după care începi să mănânci din nou normal și... pui la loc tot ce ai pierdut, chiar și ceva în plus. Acest efect e numit „yo-yo” și nu face altceva decât să-l descurajeze și să-l demobilizeze pe cel care vrea să slăbească (Av II/2003: 97); Ca să nu apară efectul „yo-yo” (să nu se îngrășe la loc), fetele va trebui să se abțină [...] (U VI/2004: 112) (din fr. *yo-yo*, *yoyo*; MDN – ‘jucărie; joc’; PR – 1931; Ox; EWE – prima jumătate a sec. al XX-lea; inițial, cuvântul denumea o jucărie din Filipine; aici sens nou, probabil calc semantic după engl.)

Notăm faptul că în textele surse aceste cuvinte sunt scrise, de regulă, cu litere italice, marcându-se astfel recunoașterea lor drept xenisme. Totuși, acest fapt se întâmplă și cu acei termeni deja intrați în vocabularul comun: *Yang*, *Yin*, *kung-fu*, *ginseng* etc. Sensurile sunt precizate fie sub forma unei definiții (v. *qigong*), fie între paranteze sau între virgule.

O dezvoltare semantică, realizată, cel mai probabil, în limba engleză este, *yo-yo*, care desemnează astăzi, nu numai jucăria cunoscută încă de la începutul secolului al XX-lea, ci și efectul prin care cineva slăbește și se îngrașă la loc, cu o viteză asemănătoare obiectului destinat jocului. Tot din limba engleză a fost preluat și derivatul *seychuan*, care denumește un tip de salată, iar prin extindere, tot ceea ce este legat de zona Sichuan din China.

Un posibil compus într-o limbă intermediară (probabil, engleza) este termenul care denotă școala de arte marțiale *Santa-Wu shu/wushu santa/Sanda Wu shu* pentru care nu am identificat un etimon chinez.

Sub aspect **morfologic**, se observă că toate cuvintele cercetate intră în categoria substantivelor. Câteva sunt substantive compuse (*dim sum*, *pak choi*, *tai chi* etc.), altele sunt sintagme substantivale (*Chi Nei Tsang*, *feng shui*), deși diferențierea este greu de făcut. Combinația *hoi sin* ‘sos de soia’ poate funcționa ca substantiv sau ca adjectiv asociat cuvântului ‘sos’ (ultima variantă având caracter pleonastic). Aceeași situație, a dublei clasificări, se întâlnește și în cazul lui *seychuan* sau *yo-yo*, care pot apărea ca substantive sau, mult mai frecvent, cu valoare adjectivală în sintagmele *salată/supă/ orez/pui seychuan*, *efectul yo-yo* (ultima, utilizată în nutriție).

Toate elementele înregistrate se comportă ca părți de vorbire invariabile, motiv pentru care nu s-a notat nicio formă de plural, ceea ce face dificil de menționat genul în care se înscriu aceste substantive. Nici în privința atașării articolului hotărât nu se poate face vreo observație, toate unitățile funcționând invariabil.

Pronunția acestor noutăți lexicale reprezintă un alt aspect dificil de clarificat, dat fiind faptul că nu au avut timp să se adapteze regulilor limbii române, iar tendința este de a folosi variantele de pronunție din limbile intermediare sau, în unele cazuri, variante *românizate* forțat (de pildă *wok* este folosit atât în varianta fonetică [vok] sau în varianta engleză [wok], ultimul fiind mai frecvent în zona televiziunilor cu specific gastronomic, în care vorbitorii sunt români).

La nivel **stilistico-funcțional**, menționăm frecvența unor unități lexicale din domeniul medicinei tradiționale (au apărut numeroase forme de acupunctură, de masaj, alături de alți termeni care provin, de regulă, din limba japoneză – *moxa*, *reiki*, *shiatsu*), al filozofiei, al sportului și al gastronomiei¹.

¹ Pentru explicare unor termeni gastronomici, am apelat la seria revistelor de specialitate *BBC-Good Food* (ediția românească), la informațiile de pe internet (Wikipedia.org).

Trebuie să recunoaștem că sursele cele mai bogate le-au reprezentat acele reviste (publicații lunare – *Avantaje*, *Unica*, *Estetica*, *Look* ș.a.) care copiază sau reprezintă chiar variantele românești ale unor publicații străine (*Elle*, *Cosmopolitan*, *Beau Monde*, *Les Nouvelles Esthétiques*, *Marie Claire*) și în plus, acest tip de reviste se adresează unui segment restrâns de populație, ceea ce înseamnă o circulație mai redusă decât a cuvintelor înregistrate din cotidiene sau de la televiziuni. Mai mult, unele articole – cum ar fi cele despre călătorii în țările îndepărtate, despre arhitectură sau cele despre domeniul culinar – cuprind și cuvinte folosite accidental, adică termeni preluați din limba chineză fără a fi traduși ori, dimpotrivă, sunt explicați, dar nu au șanse de a se impune în limba în care au intrat, termeni transpuși în articol pentru originalitate, autenticitate.

Din cotidienele sau posturile de televiziune românești (*Evenimentul zilei*, *Realitatea TV* etc.) am reținut în general termeni legați de tradiții, sporturi, arte marțiale, alimentație. Foarte multe cuvinte noi provin din domeniul gastronomiei, datorită apariției numeroaselor restaurante specializate, din ce în ce mai vizitate de români.

Concluzie:

Dintre elementele înregistrate, s-au impus deja câteva din medicina tradițională și din artele marțiale (*chi*, *feng shui*, *tai chi*, *wu shu*, alături de mai vechiul termen *kung fu*), iar altele, din gastronomia celebră a Chinei sunt pe cale să se impună, ceea ce s-a întâmplat în Occident și în SUA, unde meniurile zilnice includ faimoasele pachetele de primăvară chinezești, rața Pekin, găluștile wonton, tăieței îmbibați în sosuri cu arome orientale, supe diverse etc.

SURSE

Av: *Avantaje* – revistă, ediția românească.

BM: *Beau Monde* – revistă, ediția românească.

Cosmo: *Cosmopolitan* – revistă, ediția românească.

CSID: *Ce se întâmplă, doctore?* – revistă.

2000Plus – revistă.

E: *Elle* – revistă, ediția românească.

Est: *Estetica* – revistă.

Evenimentul.ro – ediția online a ziarului *Evenimentul regional al Moldovei*.

EZ: *Evenimentul zilei* – ziar.

NE: *Les Nouvelles Esthétiques* – revistă, ediția românească.

RealitateaTV – canalul de televiziune *Realitatea*.

The One – revistă, ediția românească.

U: *Unica* – revistă.

www.replicahd.ro – săptămânal de opinie și informare al județului Hunedoara.

www.ziare.com.

ZI: *Ziarul de Iași* – ziar.

BIBLIOGRAFIE

- Dimitrescu, Florica, 2003, „Elemente japoneze recente în limba română”, în *Drumul neîntrerupt al limbii române*, vol. al II-lea, Cluj-Napoca, Editura Clusium, p. 147–185.
- Ene, Laurențiu, 1990, *Kinetoterapie orientală*, București, Editura Cronos.
- Ionescu, Haralambie Bică, 1983, *China. Miniaturi*, București, Editura Sport-Turism.
- Vintilă-Rădulescu, Ioana, 2007, *Limbile statelor lumii. Mică enciclopedie*, București, Editura Meronia.
- Walter, Henriette, 1997, *L'Aventure des mots français venus d'ailleurs*, Paris, Laffont.

SIGLE

- APC: Ana Maria Gal, *Alimente și preparate culinare din bucătăria românească și internațională. Dicționar explicativ român-englez-german-francez-italian*, București, Editura Allfa, 2007.
- DCC: Al. Graur, *Dicționar de cuvinte călătoare*, București, Editura Albatros, 1978.
- DCR₂: Florica Dimitrescu, *Dicționar de cuvinte recente*, ediția a II-a, București, Editura Logos, 1997.
- DEX: *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic, 1998.
- DER: Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic al limbii române*, ediția românească, București, Editura Saeculum I.O. 2001.
- DNAR: Elena Trifan, Adrian Ioan Trifan, *Dicționar de neologisme și abrevieri recente*, Scrisul Prahovean – Cerașu, 2003.
- EWE: *Encarta World English Dictionary*, London, Bloomsbury, 2001.
- MDN: Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, ediția a VIII-a, revăzută, augmentată și actualizată, București, Editura Saeculum I.O., 2006.
- ODNW: *The Oxford Dictionary of New Words*, Oxford University Press, 1998.
- Ox: *Oxford English Reference Dictionary*, Second edition, revised, Oxford University Press, 2002.
- PL: *Le Petit Larousse Illustré*, Paris, 2003.
- PR: *Le Nouveau Petit Robert*, Paris, 2003.

Mădălina STĂNCIOI-SCARLAT
Școala Centrală, București